
Резюме

Фортеця Білгород (Аккерман) в історичних зображеннях

Історія фортечного ансамблю Білгорода на Дністрі (Україна, Одеська область) налічує щонайменше 600 років. Основа його сучасної структури склалася у період з 1414-го — до сер. 1450-х рр.

До спорудження фортеці на різних етапах були причетні молдавські господарі Олександр Добрий, Стефан II, Александрел і Стефан III, султани Баязид II та Селім III, а також, ймовірно, місцева міська громада. Після переходу міста у 1484 р. під владу Османської імперії, у фортеці заново відбудовується майже вся зовнішня лінія оборони.

Під обкладинкою даного альбому зібрана найбільша колекція історичних зображень фортеці Білгород на Дністрі. Більша частина матеріалів публікується вперше. Чимало ілюстрацій відомі лише вузькому колу фахівців.

Всі образотворчі матеріали супроводжені авторськими коментарями, які надані під суцільною нумерацією та структуровані відповідно до хронологічного та тематичного принципу.

У виданні представлені всі відомі акварелі фортеці авторства російського художника М. М. Іванова. Їх кольорові копії високої якості публікуються вперше. Унікальними є і публікації кількох планів фортеці та посаду Аккерману, що датуються 1770—90-ми рр.

Не менш цікавою є серія малюнків фортеці та хамама султана Селіма авторства К. Босолі 1838 р.

з фондів Одеського краєзнавчого музею та Одеського обласного архіву.

Істотну частину ілюстрацій складають колекції фотографій проф. Ясського університету, П. Нікореску та його колеги з досліджень фортеці протягом 1920—1930-х рр. — Гр. Авакяна. Вперше введені до наукового обігу матеріали з фондів Національного архіву Румунії та фондів Військового музею Бухареста.

Листівки і фотографії російського дореволюційного періоду представлені у хронологічному діапазоні з 1869 до 1915 рр. Великий інтерес викликають знімки радянського періоду (1940—1980-х рр.), які зроблені протягом масштабних ремонтно-реставраційних робіт, що провадилися у фортеці. Вкрай інформативними є фото що, виконані під час археологічних розкопок у цитаделі та Цивільному дворі у 1977—1982 рр.

Родзинкою видання є серія кольорових знімків колекції пам'ятних закладних плит XV ст., знятих зі стін фортеці у XIX ст., які більше століття вважалися загубленими, та були знайдені автором у 2013 р.

Робота має джерелознавчий характер. Автором введений до наукового обігу новий, невідомий досі або маловивчений шар інформації щодо фортеці Білгород (Аккерман) та прилеглої міської забудови, періоду, що передує масштабній модернізації пам'ятки або його реконструкціям.